

Rakouský „Führung und Gefecht der verbundenen Waffen“. (F. u. G.) Díl XI. — Boj. (Pokračování.)

(Pokračování.)

III.

Boj v hustě pokrytém (nepřehledném) terénu.

Tato stať probírá nejdříve všeobecně platné zásady pro boj v nepřehledném terénu a pak zásady platné pro boj v lese a v osadách, jež předpis zahrnuje též do pojmu „nepřehledný terén“.

Všeobecná část obsahuje krátkou charakteristiku nepřehledného terénu a jeho vliv na bojové operace. — Viditelnost, pohyb, pozemní a vzdušný průzkum, zajištění a spojení, jakož i velení a řízení boje jsou velmi ztíženy.

Průzkum, zajištění a spojení vyžadují podle okolností značných sil, ačkoliv i pak průzkum dává velmi skrovné zprávy.

Tíže průzkumu, zajištění a spojení spočívá na pěchotě. Včasné zajištění několika nepřátel je velmi důležité.

Silnice a cesty nabývají zvláštního významu; pohyb mimo ně znamená ztrátu času. Přesné určení a stálá kontrola směru pohybu jsou nutné. Třeba se snažiti vzay provéstí předem průzkum terénu, zvláště pak cest.

Nepřehledný a hustě pokrytý terén usnadňuje skrytí jednotek, klamání nepřítele, jeho překvapení a způsobení paniky.

Plán manévru musí býti jednoduchý a často bude musit býti stanoven, aniž velitel měl dostatečné zprávy o situaci nepřítele. Proto musí býti podřízení velitelé ihned obeznámeni s úmysly velitele.

Součinnost se sousedními jednotkami a spolupráce zbraní jest obtížná. Spojení mezi pěchotou a dělostřelectvem, jakož i zajišťovací opatření proti možným překvapením nabývají obzvláštní důležitosti. Pro pozorování nutno upravit vysoko položená místa a včas rozvinouti pozorovací orgány dělostřelecké. Spolupráce zbraní zpravidla vyžaduje podřízení části dělostřelectva přímo velitelům pěchoty.

⁸⁾ Kromě literatury uvedené v své přednášce použil jsem těchto děl: Delbrück „Geschichte der Kriegskunst“, Srbík „Zur Schlacht v. Lützen u. zu Gustav Adolfs Tod“ (MIOG 1926), Hallwich „Briefe und Akten zur Gesch. Wallensteins“, Wrede „Geschichte der k. u. k. Wehrmacht“, Krebs „Hans Ulrich Frh. v. Schaffgotsch“, Decken „Hrzg Georg v. Braunschweig u. Lüneb.“, Hess „G. H. Graf zu Pappenheim“, Alten „Handbuch für Herr u. Flotte“ a „Allgem. deutsche Biographie“.

Zárukou úspěchu je postup od úseku k úseku, nepřetržité udržování spojení, častá situační hlášení, energické jednání podřízených velitelů a vzájemná podpora všech jednotek.

Rozstupy mezi jednotkami mají býti menší a zálohy mají býti drženy blíže fronty.

Boj sám se dělí velmi často v dílčí drobné boje s místními úspěchy nebo neúspěchy a naskytají se proto časté příležitosti k obklíčení nebo k působení do boku nepřítele.

Urputné boje se vedou o ohniska odporu a o jednotlivé části terénu. Boj v nepřehledném terénu působí rozklad v jednotkách, a proto třeba je držeti co možná nejdéle pohromadě a shromáždit je vždy, kdykoli to poměry dovolují, aby bylo umožněno řádné jejich vedení a řízení.

Použití větších jednotek útočné vozby je většinou nemožné, kdežto pro menší jednotky se často naskytá možnost překvapit nepřítele. Letecká činnost je značně omezena, zato se však účinek bojových plynů zvyšuje. Plynová zpravodajská služba a plynová služba vůbec nabývají velkého významu a důležitosti. U nepřítele moderně vyzbrojeného nutno počítati též s činností plamenometů.

V střetném boji musí býti větší jednotky zavčas rozčleněny, menší pak mají býti drženy co nejdéle pohromadě.

Průzkum pro útok na připravenou nepřátelskou posici vyžaduje mnoho času; bezprostřední útočné cíle musí ležeti blízko útočícím vojskům. Obrana vyžaduje zajištění spojitosti posice učením hnízd odporu a opěrných stanovišť. Doporučují se odvetné údery.

Obrana v nepřehledném terénu, bylo-li ji možno připravit, skýtá značné výhody i armádě hůře vybavené moderními bojovými prostředky.

Boj v lese.

Výše uvedené zvláštnosti boje v nepřehledném terénu se pocitují ještě více v boji v lese. Je přirozené, že se projeví různě podle stavu lesa, avšak útok na les anebo v lese bude vždy těžkou operací. V zimě skýtají lesy (vyjma listnaté) skryt před pozemním a vzdušným pozorováním. Hustý les dovoluje palbu pěchoty jen na nejmenší vzdálenosti a nutí hlavně k použití ručních granátů.

Vysoký a hustý les zeslabuje účinek dělové palby, zvyšuje však účinek morální. Použití útočné vozby lze většinou jen na širokých průsecích a mýtinách, v řídkém lese a v nízkém lesním porostu bez pařezů. Lesy jsou velmi vhodné pro zaplynování. I jednotky zvyklé a cvičené v lesním boji se velmi brzy opotřebují. Uspořádání jednotek v lese jest obtížné a lze je provést s velkou ztrátou času. Ze zkušeností válečných je známo, že lesy i vesnice přitahují k sobě vojsko. Předpis praví, že je nutno zamezovati jednotkám, aby se nestahovaly do lesa ležícího v bojovém pásmu. Tím ovšem myslí předpis stahování se do lesa oněch jednotek, v jejichž směru postupu les neleží. Poněvadž útok na les anebo v lese je operace velmi nesnadná, zdůrazňuje předpis nutnost les neutralisovati a snažiti se, dovoluje-li to situace, jej obejít, obchvátiti, neboť často boje vedené mimo les rozhodnou o osudu jeho obránců. Musí-li však býti přece na les útočeno, je třeba zmocniti se nejdříve oněch jeho částí, které nepříteli umožňují flankování terénu, v němž se útok provádí. Po vniknutí do lesa má býti ihned obnoven průzkum. Kulometry musí býti pohotovy

k odražení nepřátelských odvetných úderů. Pořádek má být rychle obnoven a jednotky učeněny pro boj v lese. Způsob učenění bude závislý na vlastnostech lesa. Zálohy určené k rozhodnutí boje následují za bojovým sledem v takové vzdálenosti, aby netrpěly nepřátelskou pěchotní palbou, řízenou na bojový sled, a jeho kolísáním. Křídla bojového učenění nutno chrániti zálohami uskupenými stupňovitě vně křídla.

V boji v lese více než v kterémkoliv jiném terénu se uplatňuje s úspěchem zásada: použití zálohy tam, kde postup jde nejlépe kupředu. Největší potíže útoku v lese působí použití dělostřelectva pro nedostatek pozorovacích možností a vhodných palebných postavení. K těm se pak druží ještě potíže se spojením a nutnost držeti dělostřelectvo náležitě vzadu, aby netrpělo náhodnými nehodami bojového sledu, neboť v útoku lesem je nejvíce obtížné přesně zjistiti průběh předního okraje útočného sledu. Ovšem že toto omezení dělostřelecké činnosti pocítí nejvíce pěchota. Proto musí jednotlivé části dělostřelectva — především horského — následovati za pěchotou tak, aby mohly ihned zasáhnouti v prospěch pěchoty ke zdolání místních anebo nahodilých odporů. Tyto části dělostřelectva budou se pohybovati zcela blízko pěchoty. Hlavní síly dělostřelectva budou míti za úkol — zvláště za nejasné nepřátelské situace — působiti podle předpokladu o možnostech nepřítele na nepřátelský týl, na jeho pochodové cesty, na lesní průseky, mýtiny a paseky a vůbec na prostory hodící se pro pochod jednotek a pohyb trénů. Dělostřelectvo se strmou drahou letu střely se nejlépe hodí k boji v lese. Avšak netřeba se zříkati dělostřelectva s plochou drahou letu střely, byť i mohlo působiti jen na větší vzdálenost. Dělostřelectvu nutno přidělití ženisty. Udržeti směr a přesně určití místo jednotky je v lese zvláště důležité, neboť změnit směr větší rozvinuté jednotky je velmi těžké. K udržení směru slouží buť busola nebo markantní linie, jako silnice, cesty, lesní průseky, údolí a hřbety a nejlépe zkušenosti a lesa znalí vůdci nebo zřízení relé. Útoky vedené velkými lesy nemají se prováděti jen podél zřejmých směrůvých linií. Útok vedený podél takových linií nemá býti prováděn na úzké frontě, hromadění sil a bojových prostředků podél cest, průseků a blízko nich má býti zabráněno. Pohyb musí se prováděti v naprosté tichosti; na příčných význačných liniích mají býti zastávky, aby se jednotky uspořádaly a obnovily spojení se sousedy.

Při střetném boji může i při pečlivém blízkém průzkumu dojiti k neočekávané srážce s nepřítelem na krátkou vzdálenost. V takovém případě jsou podmínkami úspěchu rychlá rozhodnutí velitelů, jakož i chladnokrevnost a klid jednotky. Statečnost jednotlivců přemůže často přesilu. Jednotky, které narazily přímo na nepřítele, útočí, aniž čekají na rozkaz, přímo před sebe, používajíce co možná svých palebných zbraní, a potom podniknou energický bodákový útok, což bude nejčastější případ v takových situacích. Mezer v nepřátelské frontě má býti rychle využito k obchvatu. Brzká podpora těžkými zbraněmi pěchoty a následujícími za nimi částmi dělostřelectva je nutná. Narazí-li se na nepřítele v posici, je třeba útok na ni připravití podle zásad všeobecně platných pro útok na nepřítele v posici. Palebný plán musí býti jednoduchý a musí v něm býti zvláště přihlíženo k potížím ve spojení pěchoty a dělostřelectva. Po překročení 1. útočného cíle nebude moci pěchota počítati (vyjímajíc ojedinělé případy) s palbou dělostřeleckou, řízenou na jednotlivé cíle. Podpora dělostřelecká bude prováděna ve formě pohyblivé palebné přehrady. Za

nepříznivých podmínek se omezí dělostřelecká podpora pěchoty jen na působení na důležité prostory v týlu nepřítel.

Provádí-li se útok malým lesem, dosáhnou útočící jednotky nejprve protilehlého okraje lesa, z něhož po uspořádání svazků, obnovení spojení a zajištění palebné podpory vyrazí k dalšímu postupu na nepřítel. Zvláště je třeba pamatovati na nepřátelské odvetné údery a protiútoky tehdy, jestliže protivník disponuje útočnou vzbou.

O b r a n a l e s a .

Hlavní bojová čára (Hauptkampflinie) se zpravidla volí tak, aby se vyhnula markantnímu okraji lesa. Předpis předvídá tři možnosti vedení hlavní bojové čáry, závisící ovšem na jejím průběhu mimo les. Volí se buď tak daleko vzadu od okraje lesa, aby byl ještě možný výstřel na terén před lesem; nebo před lesem a konečně uvnitř lesa, daleko od jeho okraje. Obranná posice uvnitř lesa ztěžuje nepříteli její průzkum a brání mu v plném uplatnění jeho útočných prostředků. Nutno se postarati o záchytné a přehradné posice. Opěrné body musí míti možnost obrany ve všech směrech; překážek má býti hojně použito. I slabé síly vysunuté v lese před obrannou posici mohou nepřítel zadržeti, svést ho na špatný směr a způsobiti u něho nepořádek.

B o j o v e s n i c e .

Význam vesnic pro boj závisí na jejich poloze, na jejich velikosti a na stavebních poměrech. Mohou tvořiti silná ohniska odporu. Poskytují ochranu před pozorováním pozemním i vzdušným a podle povahy staveb též před palbou pěchotních zbraní, jakož i před palbou lehkého a částečně i hrubého dělostřelectva. Sklepy chrání i proti lehkým leteckým pumám. Příznivé podmínky pro obranu proti útočné vzbě skýtají osady s masivními budovami. Osady a jednotlivé objekty jsou dobrými cíli pro dělostřelectvo a bombardovací letectvo. Plyn působí v osadách trvaleji než ve volném terénu. Požáry způsobené v osadách dělostřelectvem a bombardovacím letectvem, rozrušení pevných objektů zvětšuje morální a psychický účinek děl. palby a leteckých pum.

V boji ve velkých osadách (městech) se opotřebují i velké síly velmi rychle, aniž to má často vliv na rozhodnutí boje. V osadách možno skryti vojska a jejich přesun. Osadami, které jsou v dosahu nepřátelské palby, nemají procházeti větší oddíly. Nelze-li je však obejít, mají je vojska projíti v menších skupinách.

V útoku mají býti osady, dovolí-li to situace, neutralisovány a oběity nebo vzaty obchvatem. Neutralisace osady může býti provedena též letectvem pomocí plynových a zápalných pum.

Útok na osady zařízené k obraně vyžaduje důkladného průzkumu a přípravy. K provedení útoku na větší osady je výhodné pořídit letecký snímek, není-li k dispozici plán osady.

Musí-li býti proveden útok na osadu, nutno se nejdříve zmocniti oněch částí osady, které umožňují nepříteli flankování pásma, v němž se útok provádí. Útok ve velkých osadách se provádí po částech — úsek od úseku.

Po vniknutí útočníka do osady rozpoutají se často úporné šarvátky dům od domu, ulice od ulice a o důležitá ohniska odporu; tím jest jed-

notné vedení boje velmi ohroženo a ve velkých osadách často i nemožné. Iniciativní a samostatné jednání podřízených velitelů je velmi důležité a významné. Dělostřelectvo překládá svou palbu skoky nebo po úsecích. K zdolání silných místních odporů může být použito kromě těžkých zbraní pěchoty též děl a ženistů, vybavených bohatou dotací trhavin a třaskavin.

Útočný sled má dosáhnouti protilehlého okraje vesnice a ve větších osadách přikázaného úseku, při čemž se nemá zabývat a zdržovat s nepřítelem, který zůstal ve vesnici, a odváděním zajatců.

Po vzetí osady nebo její části nesmí žádná její část zůstat neprohledána. Nahromadění sil v 1. sledu nutno zameziti; co nejdříve mají být vytvořeny silné zálohy k odražení odvetných úderů a protiútoků.

V obraně vesnice platí pro volbu hlavní bojové čáry tytéž zásady jako při obraně lesa. U pevně stavěných osad se doporučuje vésti hlavní bojovou čáru uvnitř osady. Větší osady se připraví k postupné obraně po úsecích. Opěrné body jsou velmi důležité. O zabránění vniknutí nepřítele do osady nutno se postarati. Vnikne-li však přece do osady, kladou jednotky odpor dům od domu, ulice od ulice.

Osady ležící blízko hlavní bojové čáry mohou se obsaditi většími silami jen tenkrát, jsou-li poloha vesnice a způsob staveb příznivé. Velkou péči třeba věnovati flankování vesnice zařízené k obraně.

IV.

Boj za tmy nebo za nepříznivého počasí.

Tato stať je v předpisu velmi podrobně zpracována; pravděpodobně proto, že dosavadní pomůcky nejen rakouské armády, ale i mnohých ostatních armád obsahovaly jen kusá pojednání o operacích za tmy a za nepříznivého počasí.

Látka je v předpise rozvržena na tři části. První část pojednává všeobecně o charakteristických vlastnostech temnoty a nepříznivého počasí a o jejich vlivu na bojové operace, druhá o pohybech na bitevním poli, třetí a nejobsáhlejší o boji samém.

1. Všeobecná část.

Za tmy může se méně uplatniti převaha bojových prostředků. Zasažení a použití zbraní je ztíženo, úplné využití zbraní je nemožné a použití letců a útočné vozby je značně omezeno. Velení a vedení boje je ztíženo, neboť průzkum, zajištění, spojení a pohyb mimo dobré cesty je zvláště obtížný a znamená ztrátu času; rovněž tak pozorování je velmi omezeno a často zcela nemožné.

Veškerá činnost v noci značně unavuje vojska. Temnota usnadňuje překvapení a klamání nepřítele.

Uvedené okolnosti vyžadují zvláštních opatření pro veškeré činnosti na bitevním poli.

Nepříznivé počasí skýtá pro boj podobné okolnosti a poměry jako temnota. Může být způsobeno mlhou, deštěm, sněžením a krupobitím.

Při všech rozhodnutích a zamýšlených opatřeních bojových, učiněných pro akce za nepříznivého počasí, třeba si stále uvědomovati, že se mlha lehce může rozplynouti a nepříznivé počasí snadno změnit. S po-

užitím umělé mlhy u protivníka se musí počítati. Dobře se uplatňuje vojenská povětrnostní služba.

Temnoty a nepříznivého počasí nutno využití k přibližovacím pochodům, k přiblížení k nepříteli před útokem, k zaujetí výchozí základny pro útok, k vystřídání jednotek, k menším bojovým akcím, k vyklizení posice, k přerušení boje, jakož i k zásobování vojsk. To vše bude nutno činiti za tmy zvláště tehdy, má-li nepřítel převahu početní i převahu různých bojových prostředků. Přípravy na tyto akce třeba však učiniti co možná ještě za dne.

Útoky za tmy nebo za nepříznivého počasí se provedou jenom tehdy, když slibují zvláštní výhody a zisk. Bojový průzkum a dotyk s nepřítelem nesmí býti za tmy a za nepříznivého počasí ztracen.

2. Pohyby na bitevním poli.

Pro přibližování za tmy a za nepříznivého počasí platí všeobecné zásady jako pro přibližování za dne s těmito doplňky:

a) Silnic a cest nutno plně využiti. Rozčlenění do přibližovacích tvarů provésti co možná nejpозději. Za nepříznivého počasí závisí okamžik rozčlenění na pravděpodobném trvání nepříznivého počasí. V pochybných případech nesmí býti rozčlenění větších jednotek provedeno později, než stanoví předpis pro přibližovací pochod za normálních poměrů. Rozčlenění má býti provedeno na markantních liniích, aby jednotnost dalšího pobytu byla zaručena a aby mohla býti učiněna opatření pro průzkum, zajištění a spojení.

Nelze-li zabrániti větším rozstupům mezi proudy, vysílají se k zajištění spojení menší styčné jednotky. Velmi důležitý je předběžný průzkum stavu cest a silnic, zvláště vzhledem na pohyb dělostřelectva, útočné vozby a vozidel vůbec.

Těžký terén, úplná tma nebo velmi nepříznivé počasí mohou míti za následek, že se cesty opustí tehdy, když je to nutné k provedení postupu v rozvinutých tvarech (v bojových tvarech).

Kdykoli lze se nadíti činnosti nepřátelského dělostřelectva a letectva, nutno zaujmouti vhodné učlenění do hloubky.

b) Nutno pečovati o spolehlivé vedení proudů. Přiblížení k nepříteli po cestách, jež nepřítel těžko může pozorovati, může vésti k jeho překvapení. O udržení směru a o orientaci platí totéž, co bylo řečeno o nich při boji v lese.

c) Zajišťovací jednotky mají býti silné a jejich chování, zvláště při střetnutí s nepřítelem, musí býti většinou předem upraveno a nařízeno.

d) Dělostřelectvo musí býti s to za přibližovacího pochodu působiti na nepřátelské pochodové osy, jakož i na prostory, kterých nepřítel pravděpodobně použije; k splnění těchto úkolů bude často nuceno zaujmouti nepřipravená postavení blízko pochodových cest. Pohyb provádí dělostřelectvo po částech přískoky. Není-li nepřátelská situace jasná, zůstává dělostřelectvo náležitě v zadu, aby nebylo vydáno na pospas nehodám a náhodám boje pěchoty.

Koná-li se přibližovací pochod proti nepříteli v postavení, nutno počítati s jeho přesnou dělovou palbou na naše pochodové osy a důležité prostory. Palebná ochrana proti tomuto dělostřelectvu vyžaduje, aby dělostřelectvo zaujalo palebná postavení pod ochranou zajišťovacích jednotek. Předpis zde tedy předvídá předsumutí dělostřelectva za předvoje.

e) Předpis zdůrazňuje důležitost jednotnosti pohybu. Trvá-li pohyb dále a mimo cesty, mají být činěny zastávky na markantních liniích, nebo po určité době, aby bylo obnoveno spojení a jednotky uspořádány. Každý velitel musí být snadno nalezen. Rozvinutí jednotek za úplné tmy nebo při velmi špatném počasí může být provedeno jen podél markantních směrových linií a během zastávky k tomu určené.

Po přerušení boje shromáždí se menší ustupující jednotky co nejdříve do pochodových formací. Pro utvoření pochodových proudů velkých jednotek je rozhodující situace, terén a pravděpodobnost trvání nepříznivého počasí. Za ústupu je dělostřelectvo většinou schopno střílet jen na nepřátelské pochodové osy. Jakmile to situace dovolí, má většina dělostřelectva co nejdříve ustoupiti.

f) Jak za tmy, tak i za nepříznivého počasí nesmí se zapomínati na OPL. Třeba si uvědomiti, že za tmy mohou letouny létat většinou jen nad markantními liniemi.

g) Veškeré pohyby prováděti v největším tichu.

3. B o j.

Tato část přináší hlavně zásady pro vedení boje. Hned na počátku se zmiňuje předpis o obtížích boje za tmy a za nepříznivého počasí, které jsou tím větší, čím menší je viditelnost, čím nepříznivější je terén a konečně čím větší jest jednotka, která vede boj za těchto povětrnostních a časových podmínek.

Vedení boje za těchto okolností je často nemožné. Úspěch závisí na rozhodném a energickém jednání podřízených velitelů, na kázni a statečnosti jednotky. Předpis zdůrazňuje zásadu, že útoky za tmy nebo za nepříznivého počasí smějí být prováděny jen tehdy, jestliže jsou pro ně nejvyšší příznivé podmínky a jestliže jich situace nutně vyžaduje. Mohou být provedeny za tím účelem, aby byl rozšířen dosažený úspěch, při pronásledování poraženého nepřítele a dále, mohou-li být jimi získány příznivé prostory pro rozhodující útok nebo pro pokračování přerušného útoku, a konečně, jestliže takovými útoky můžeme získati překvapení nepřítele, které by mělo naději na značnější úspěch než při útoku za dne nebo za příznivého počasí. Je-li nepřítel morálně otřesen anebo neměl-li dostatek času k přípravě svého odporu, slibuje útok největší úspěch, kdežto útoky proti nepříteli schopnému odporu a v hluboké obranné posici mají nejméně naděje na úspěch.

Terénní vlastnosti, jež usnadňují přiblížení k nepříteli a udržení útočného směru, jakož i význačné útočné cíle v terénu, dávají příznivé podmínky pro útok.

Čím větší je jednotka provádějící útok a čím horší jsou podmínky pro útok za tmy (viditelnost, vzdálenost od nepřítele, terén) nebo za nepříznivého počasí, tím spíše může dojít k nedorozuměním a nehodám. Proto nesmí být útok nasazen z velké vzdálenosti. Útoky velkých jednotek — vyjímaje útoky přímo před svítáním nebo za svítání — nemají být zpravidla vůbec prováděny. Na širokých frontách mohou být útoky prováděny jen jako dílčí útoky, které probíhají na sobě nezávisle. Usměrnění útoku má být provedeno volbou útočného cíle a přesným stanovením doby provedení útoku. Útok musí být připraven ještě za dne a proveden co možná čerstvými neb odpočatými jednotkami. Útočný cíl má být přesně vymezen a ještě za světla ukázán podřízeným velitelům v terénu.

Není účelné prováděti noční útoky jen podél markantních terénních linií. Zde, jak vidíme, odchyluje se rak. předpis od běžně užívané zásady, že se noční útoky, přepady, mají vésti podél význačných terénních linií neb objektů. Zásada uplatňovaná rak. pol. řádem je logická a vyplývá právě z předcházející zásady, že noční útok má být podniknut z blízkosti a že musí být za dne dobře připraven.

Jestliže předpis zamítá téměř úplně útoky za tmy velkými jednotkami, nestaví se odmítavě k útokům menších jednotek, ba naopak zdůrazňuje, že podobné akce prováděné jednotkami až nejvýše do zesílené roty za účelem zpravodajským a s cílem znepokojovati nepřitele budou velmi často nutné. Avšak i při těchto menších akcích se zdůrazňuje potřeba pečlivé přípravy ještě za dne. Při naprosté tmě mohou být prováděny jen akce hlídek a jednotek ne větších než četa.

Velké obtíže, které skýtají útoky v noci a za nepříznivého počasí pro velení a vedení boje, vyžadují jednoduchosti útočného plánu. Závislost jedné části útočící pěchoty na druhé nesmí se vyskytnouti v útočném plánu. Nepřítel má být klamán o skutečném místě nočního útoku palebnými přepady a klamnými útoky na jiných místech fronty. Poněvadž vedení boje je velmi obtížné, musí být předem stanoveno chování jednotek během celého útoku a po jeho ukončení, neboli musí být přesně stanoven účel útoku (udržení dobyté části posice, pronásledování nepřitele, přerušení útoku a návrat) a učiněna veškerá opatření pro případ nepřátelského protiútoku. Zvláště pečlivě musí být proveden průzkum terénu, v němž se útok provede se zřetelem na skrytý přístup k nepříteli a skryt před osvětlovacími prostředky.

Přípravy nočního útoku mimo již uvedené budou záležeti v tom, že se vytýčí cesty vedoucí k pohotovostním prostorům pro útok a ukáže podřízeným velitelům útočný směr v terénu za dne. Pro tmu nebude moci velitel pozorovati průběh útoku a bude odkázán jen na hlášení útočící jednotky. Proto musí být dobře organisováno spojení (hlavně relé spojek), velitelství musí být posunuto značně kupředu a nemá být bez naléhavé potřeby měněno. Od okamžiku, kdy je zřejmé, že útok nemůže zůstat nepříteli déle utajen, lze k spojení použiti různobarevných, světlem od nepřitele odvrácených luceren a pro vlastní rozpoznávání dobře viditelných odznaků (bílé praporky, světlé pásky na rukávech, na čepici nebo na zádech), jakož i hesel. Pohotovostní postavení (výchozí základna) musí být voleno blízko nepříteli proto, aby dlouhým pohybem nedošlo k uchýlení ze směru, k třenicím a nehodám a aby bylo dosaženo překvapení, jako velmi důležité podmínky pro úspěch akce. Proto také nesmí útočící pěchota ve většině případů počítati s dělostřeleckou přípravou a za tmy ovšem ani ne s jeho pozorovanou a situaci vyhovující palbou. Dělostřelecká podpora pěchoty se omezi proto hlavně na palbu rušivou na předem připravené nepřátelské cíle nebo prostory a za příznivých terénních podmínek bude prováděti pohyblivou palebnou přehradu. Dělostřelectvo musí však míti připravenou palbu uzavírací (Sperrfeuer), má-li získaná část posice být udržena. Nebylo-li možno připravit uvedené palby nebo je-li situace u útočící pěchoty nejasná, bude se musit dělostřelectvo omeziti jen na palbu rušivou, řízenou na důležité prostory v blízkém nepřátelském týlu a na jeho postupové směry k místům, na němž se útok provádí.

Výpady podnikané malými jednotkami se provádějí téměř výhradně bez dělostřelecké podpory. Působení dělostřelectva při těchto akcích závisí na situaci, jaká se během výpadu vytvoří.

Noční útok anebo útok za nepříznivého počasí nesmí trvat dlouho. Často již krátká doba rozhodne o jeho úspěchu nebo neúspěchu.

Pro útok má pěchota voliti jednoduché bojové tvary, aby bylo usnadněno velení, vedení a pohyb jednotky; rozstupy a vzdálenosti mají být menší, než je tomu za dne nebo za dobré viditelnosti; jednotka má tedy být více pohromadě, a to je za tmy a špatné viditelnosti možné, neboť přesnost protivníkovy palby je značně zmenšena, ne-li úplně znemožněna. Samo sebou se rozumí, že vzdálenost od výchozí základny až na ztečnou vzdálenost musí pěchota co nejrychleji překonat v největší tichosti a co možná bez výstřelu. Rovněž bodákový útok — zteč — má se provést v tichosti. Po dosažení útočného cíle učiní pěchota opatření pro průzkum a zajištění a organisuje obranu. Předpis neuvádí, jakým způsobem se bude obrana dosaženého útočného cíle za tmy organisovati a rovněž tak neobjasňuje blíže zásadu, že palebný plán musí být jednoduchý. Myslím, že na posici dobyté nočním útokem je těžko mluvit o palebném plánu pěchoty. Pěší zbraně budou odkázány hlavně za tmavé noci na střelbu přímo před sebe, kolmo na směr fronty a dělostřelecká palba bude nucena omezit se na palbu přehradnou a rušivou.

Toto objasnění mohl předpis podati, třebaže jinak to náleží do taktiky pěchoty, právě proto, že celkem také tato část je jinak velmi podrobně zpracována a uvádí četné detaily, patřící vlastně do cvičebního řádu.

Dále praví předpis, že jednotka, jakmile dosáhne útočného cíle, učiní do svítání nutná opatření proti nepřátelskému letectvu a pro obranu proti útočné vzbě.

Pro pronásledování nepřítele platí zásady obsažené v stati D) F. u. G. Při nočním pronásledování mají být průzkumné oddíly vybaveny též jednotlivými děly a ženisty. Průzkumné oddíly a proudy, určené k pronásledování, pohybují se podél souběžných cest, aby se zabránilo eventuálnímu boji mezi vlastními jednotkami. Četné válečné případy odůvodňují správnost a nutnost této zásady.

Ke konci této části pojednává předpis o zásadách v obraně za tmy a za nepříznivého počasí. Obsadit obrannou posici za noci nebo za nepříznivého počasí je velmi obtížné, avšak mnohem obtížnější je organisovati obranu za těchto okolností. Při organisaci obrany je nejdůležitější volba průběhu hlavní bojové čáry (Hauptkampflinie). Pro její volbu platí tytéž zásady jako za dne, avšak je zdůrazňováno, že musí být volena tak, aby mohla být snadno v terénu nalezena. Je-li naprostá tma nebo velmi nepříznivé počasí, musí být fronta souvislá, kdežto za příznivějších podmínek nemusí tomu tak být; styčná místa mezi jednotkami, místa určená pro zálohy, místa velitelství a bojová postavení musí být možno snadno nalézt. Velitelé pěchoty a dělostřelectva, kteří mají spolu pracovati, mají si voliti společná stanoviště. Je třeba pečovati o zajištění styku a spojení a zvláštní pozornost věnovati prostorům, v nichž jsou výhodné směrové čáry usnadňující nepříteli různé akce.

Aby souvislost obranné posice byla zajištěna, je třeba, aby ohniska odporu byla blíže sebe nežli ve dne. Důvody pro to jsou ty, že v noci

pro velmi omezenou viditelnost a špatné podmínky pro pozorování není možno ovládnouti palbou větší mezery mezi jednotlivými částmi obranné posice, a konečně ta okolnost, že při obsazování obranné posice v noci není možno učleniti a rozmístiti jednotky a zbraně tak dobře jako při dobré viditelnosti. Hustší učlenění jednotek v noci je možné, poněvadž palebné možnosti nepřátelských zbraní jsou rovněž omezeny. Zálohy musí býti posunuty blíže k bojovému sledu.

Dělostřelectvo musí hned od počátku obsazení posice zaujmouti taková palebná postavení, z nichž může dobře podporovati pěchotu při nepřátelském útoku. Části dělostřelectva, určené pro daleké palby, mají býti umístěny více vzadu, nežli tomu bývá ve dne. Palebná postavení musí býti možno snadno nalézt a musí býti k nim dobré příjezdy; proto budou zpravidla volena na blízkou cest. Palebné přehrady musí býti připraveny před nejdůležitější částí obranné posice, hlavně však na dobré směry nepřátelského postupu. To ovšem je možno tehdy, jestliže dělostřelectvo mělo čas připravit palbu ještě za dne, neboť v opačném případě může se jeho činnost omeziti jen na postřelování důležitých prostorů a směrů vhodných pro přiblížení nepřítele.

Ostatní nutná opatření k obraně v noci nebo za nepříznivého počasí jsou obsažena v článku 205.

V.

Boj o soutěsky.

Tato část předpisu je zpracována velmi stručně; uvádí jen nejdůležitější zásady pro tyto bojové operace.

Předpis podává definici pojmu „soutěska“, z níž se dá snadno vyčísti taktický význam zvláštních terénních poměrů — soutěsek.

Pojmem soutěska rozumí předpis úzké, sjezdné nebo schůdné cesty a prostory mezi úplné nebo jen velmi těžko schůdným přilehlým terénem. Na šířce soutěsky, na stupni její schůdnosti a pokrytosti přilehlého terénu, jakož i na velikosti jednotky závisí možnosti jejího pohybu, rozčlenění, rozvinutí a boje. Soutěsky podporují jich zaplynování a zamlžení a usnadňují položení překážek, které se dají často zdolati, jenž když se obejdou.

Tyto vlastnosti soutěsek se uplatňují hlavně v útoku na ně nebo při jejich obraně. Nabývají však významu též tehdy, když se nepřítel snaží zameziti východ z nich nebo je-li soutěska v týlu bojující jednotky.

Útok na soutěsku je velmi často obtížný, poněvadž terén zpravidla nedovoluje zasadit takové množství bojových prostředků, aby mohla býti získána převaha. Proto při útoku na soutěsku zdůrazňuje předpis zásadu, aby se útočník snažil vždy nejdříve soutěsku obejít nebo obchvátiti. Dá-li se od obránce soutěsky očekávati jen slabý odpor nebo je-li obránce demoralisován anebo zachytí-li se poražený nepřítel na soutěsce, je nutno kromě snahy obejít nebo obchvátiti nepřítele hledati rozhodnutí přímým rychlým útokem čelním. Předpis i v takových příznivých případech klade na první místo požadavek obejít nebo obchvácení soutěsky.

Má-li býti útočeno najednou na několik soutěsek, nemají útočné skupiny nasazené proti jednotlivým soutěskám, čekati nebo řídit se vý-

sledkem u sousedů, nýbrž bez ohledu na ně mají se snažiti soutěsky zmocniti. Tento požadavek má velký význam zvláště tehdy, má-li obránce soutěsky možnost rychle přesunouti své zálohy.

Čelní pronásledování nepřítele soutěskou má obyčejně za následek ztrátu času a opotřebování sil. Proto doporučuje předpis, aby úspěchu bylo využito rychlým pronásledováním nepřítele mimo soutěsku a uzavřením mu východu z ní.

Obrana soutěsek.

Leží-li východ ze soutěsky v průběhu hlavní bojové čáry (Hauptkampflinie), provádí se její obrana podle všeobecně platných zásad pro obranu.

Má-li býti soutěska zajištěna pro průchod vlastních sil, nutno hlavní bojovou čáru posunouti před soutěsku tak daleko kupředu, jak toho vyžaduje síla oněch jednotek, které mají soutěskou projíti, a bojový úkol. Jen pro jednotky od divise výše je zásadou, že hlavní bojová čára má ležeti tak daleko od východu ze soutěsky, aby nepřítel nemohl „masou“ svého dělostřelectva účinně působiti na soutěsku.

Odpor nepřítele bude často vyžadovati, aby byly získány bojem nejdříve prostory nutné k zaujetí obrany soutěsky k jejímu zajištění pro průchod dalších sil.

O přímou obranu soutěsky, jakož i o opatření proti jejímu obejití nutno zvláště pečovati.

Situace bude často nutit položit obranu za soutěsku. V takových případech bude obranná posice umístěna tak, aby zabraňovala nepříteli vyjít ze soutěsky.

Předpis doporučuje kromě průzkumu co možná vždy poříditi letecký snímek soutěsky, ať již jde o její průchod, obranu neb o útok na ni, poněvadž terénní podmínky nelze často z mapy dobře vyčísti. Průzkum soutěsky má se vždy vztahovati též na zjištění vhodných podmínek pro její obejití.

- Při průchodu soutěskou mají býti včas učiněna opatření proti nepřátelskému letectvu, útočné vozbě a bojovým plynům.

(Příště dále.)

Major gšt. František Papoušek:

Motorisace a mechanisace armády.

(Pokračování.)

II.

Použití motorisovaných a mechanisovaných jednotek pro boj.

V této stati se zmíním o strategické a taktické pobyblivosti motorisovaných a mechanisovaných jednotek, o strategickém a taktickém jejich použití, a to podle teorie a praxe.